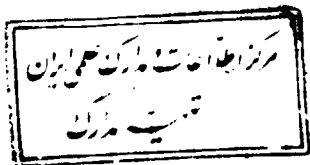
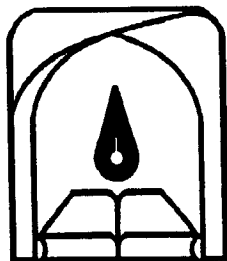

۴۴۹۷۹

۱۳۸۰ / ۱ / ۲۰

011912

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده کشاورزی
گروه ترویج و آموزش کشاورزی

پایان نامه:
کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی

عنوان:
نقش شرکتهای تعاونی تولید روستایی در بهبود وضعیت فنی
و اقتصادی کشاورزان گندمکار شهرستان سبزوار

پژوهش و نگارش:
حمید کیانی مهر

استاد راهنما:
دکتر غلامرضا پزشکی راد

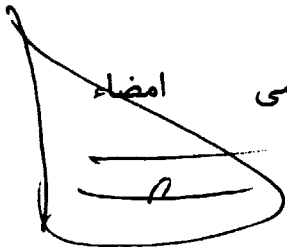
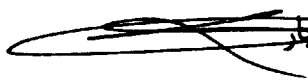
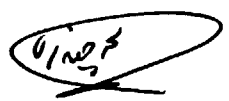
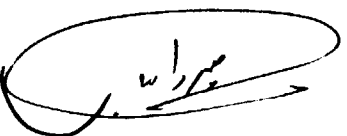
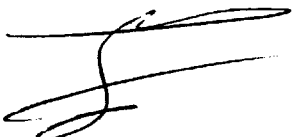
استاد مشاور:
دکتر محمد عبداللہی

بهمن ماه ۱۳۷۹

۳۴۶۷۹

تاییدیه هیئت داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان نامه آقای مهندس حمید کیانی مهر را تحت عنوان " نقش شرکتهای تعاونی تولید روستایی در بهبود وضعیت فنی و اقتصادی کشاورزان گندمکار شهرستان سبزوار" را از نظر فرم و محتوا بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند .

امضاء	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	اعضای هیئت داوران
	استادیار	دکتر غلامرضا پزشکی راد	۱ استاد راهنما
	استادیار	دکتر محمد عبداللهی	۲ استاد مشاور
	دانشیار	دکتر محمد چیزری	۳ استاد ممتحن
	استادیار	دکتر سید مهدی میردامادی	۴ استاد ممتحن
	استادیار	دکتر ابراهیم پورجم	۵ نماینده شورای تحصیلات تکمیلی

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه،
اقتباس و ... از پایان نامه کارشناسی ارشد برای دانشگاه
تربیت مدرس محفوظ است . نقل مطالب با ذکر ماخذ
بلامانع است.

دانشگاه تربیت مدرس

شماره:

تاریخ:

پیوست:

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به "مرکز نشر آثار علمی" دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:

"کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد نگارنده در رشته ترویج و آموزش کشاورزی است که در سال ۱۳۷۹ در دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای دکتر غلامرضا پزشکی راد و مشاوره جناب آقای دکتر محمد عبداللهی از آن دفاع شده است."

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به "دفتر نشر آثار علمی" دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند، به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجانب حمید کیانی مهر دانشجوی رشته ترویج و آموزش کشاورزی مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضا:

تهران - تقاطع بزرگراه جلال آل احمد و دکتر چمران صندوق پستی ۴۸۳۸ - ۱۴۱۵۵

فاکس: ۸۰۰۶۵۴۴

تلفن: ۸۰۱۱۰۰۱

تقدیم به پدر و مادر عزیزم

آن دو کانون پر از محبت که با پرتو شمع وجودشان
فروغ حیات را در دل من روشن نمودند و بذر ایمان به خدا
را در دلم بارور ساختند . آن دو اسوه صبر و بردباری که
پیوسته امید به تلاش و فعالیت را در من زنده می کنند .

تشکر و سپاسگذاری :

سپاس خدایی را که سخنوران در ستودن او بمانند و شمارگان، شمردن نعمتهای او ندانند ، و کوشندگان حق او را گذاردن ، نتوانند . خدایی که پای اندیشه تیزگام در راه شناسایی او لنگ است و سر فکرت ژرف رو به دریای معرفتش بر سنگ .

هرکس به من حرفی آموخت . مرا بنده خویش ساخت .

حضرت علی(ع)

در اینجا بر خود لازم می دانم مراتب سپاس و امتنان خود را از زحمات بی دریغ و راهنمایی های مفید و ارزنده جناب دکتر غلامرضا پزشکی راد و بذل مساعی و حسن همکاری جناب آقای دکتر محمد عبداللهی که به ترتیب مسئولیت راهنمایی و مشاوره پایان نامه را برعهده داشتند ، صمیمانه ابراز نمایم .

همچنین از جناب دکتر محمد چیدری و جناب دکتر میردامادی و جناب دکتر حسن صدیقی اساتید محترم دانشکده کشاورزی به خاطر قبول زحمت و حضور در جلسه دفاع تشکر می نمایم .

همچنین از جناب آقای مهندس نیک پور مدیریت محترم کشاورزی شهرستان سبزوار ، مهندس جوانمردی مدیر عامل محترم اتحادیه شرکتهای تعاونی تولید روستایی شهرستان سبزوار و آقایان مهندس نبوی ، نودهی ، احمدی ، هاشم آبادی و منجی پور مدیران عامل محترم شرکتهای تعاونی تولید روستایی بذرافشان، استقلال، متحد ، اسرار و شاهد ، به خاطر همکاری صمیمانه و مجدانه آنان تشکر و سپاسگذاری می نمایم .

سلامت و سعادت تمامی اساتید بزرگوار و مدیران دلسوز و پرتلاش را از درگاه خداوند بزرگ مسئلت می نمایم .

من ا... التوفیق و علیه تکلان

چگیده

فقر روستایی و عقب ماندگی روستاها از نظر امکانات زندگی یکی از مشکلات دولت ها در کشورهای در حال توسعه مخصوصاً در آسیا و امریکای لاتین می باشد . تقریباً نیمی از جمعیت جهان در نواحی روستایی کشورهای در حال توسعه زندگی می کنند که اکثر آنها از کشاورزی و فعالیتهای وابسته به آن تامین می گردد. از طرف دیگر رشد فزاینده جمعیت و افزایش سطح مصرف در مملکت ما نیاز به فرآورده های کشاورزی را روز افزون می نماید . پاسخگویی به نیازهای غذایی جامعه و کاهش واردات این مواد ، احتیاج به توسعه سطح زیر کشت محصولات کشاورزی ، افزایش تولید در واحد سطح و خلاصه ایجاد یک تحول اساسی در سیستم کشاورزی موجود را ایجاب می نماید . برای ایجاد این تحول باید به یکی از مسائل اساسی در کشاورزی که همان مسئله نظام بهره برداری در کشاورزی است توجه شود .

تعاونی های تولید روستایی را می توان نمونه بارز تشکلهایی دانست که برای رفع نیازهای اساسی کشاورزان بوجود آمده اند . این شرکتها از ابعاد مختلف و با درجات متفاوتی در بهبود وضعیت کشاورزان بهره بردار نقش داشته اند . از جمله این ابعاد می توان دوبرد فنی و اقتصادی را در نظر گرفت . در بعد فنی می توان شاخص هایی همچون سطح دانش فنی ، سطح مکانیزاسیون و استفاده بهینه از نهاده های کشاورزی (کود ، سم ، بذر و آب) را در نظر گرفت . در بعد اقتصادی نیز شاخص هایی همچون عملکرد ، هزینه های تولید ، درآمد ، دسترسی به نهاده های کشاورزی و دسترسی به اعتبارات و وام های بانکی را در نظر گرفت . تحقیق حاضر جهت تعیین نقش شرکتهای تعاونی تولید روستایی در بهبود وضعیت فنی و اقتصادی کشاورزان گندمکار شهرستان سبزوار انجام گردیده است .

جامعه آماری در این تحقیق شامل کلیه کشاورزان عضو شرکتهای تعاونی تولید و کشاورزان غیر عضو ساکن در روستاهای تحت پوشش این شرکتهای تعاونی تولید می باشد . از میان ۱۶ شرکت تعاونی تولید فعال ، به طور تصادفی ۵ شرکت برای مطالعه انتخاب شد . سپس از این ۵ شرکت به طور کاملاً تصادفی نمونه برداری شد . تعداد نمونه ۳۵۰ نفر بوده است ، که بدین منظور در هر تعاونی تعداد ۷۰ نفر (۳۵ نفر عضو و ۳۵ نفر غیر عضو) به صورت کاملاً تصادفی انتخاب شده اند . این تحقیق به روش پیمایشی با استفاده از پرسشنامه انجام گردیده است . تجزیه و

تحلیل اطلاعات بدست آمده توسط نرم افزار SPSS در محیط Windows نشان داد که :

از میان ویژگیهای فردی ، بین متغیرهای سن و سابقه کار کشاورزی و متغیر عضویت در شرکتهای تعاونی تولید روستایی رابطه منفی معنی داری وجود دارد ولی بین متغیر میزان تحصیلات و عضویت رابطه مثبت معنی داری وجود دارد .

از میان ویژگیهای فنی ، میان متغیرهای سطح دانش فنی و استفاده بهینه از نهاده بذر و متغیر عضویت رابطه مثبت معنی داری وجود دارد ، ولی بین متغیر های سطح مکانیزاسیون و استفاده بهینه از نهاده های کود و سم و همچنین روش مناسب آبیاری و دفعات مناسب آبیاری رابطه معنی داری وجود ندارد .

از میان ویژگیهای اقتصادی ، میان متغیرهای مساحت (سطح زیر کشت گندم) ، عملکرد(تن در هکتار) و درآمد خالص و متغیر عضویت رابطه مثبت معنی داری وجود دارد . بین متغیرهای هزینه آماده سازی زمین ، هزینه کاشت و متغیر عضویت رابطه منفی معنی داری وجود دارد ، ولی میان متغیرهای هزینه های داشت ، برداشت و هزینه کل و متغیر عضویت رابطه ای وجود ندارد . میان متغیر عضویت و متغیرهای طریقه دسترسی و چگونگی دسترسی به نهاده های بذر، کود و سم و متغیرهای اخذ وام بانکی و تعداد بانکهایی که افراد تا کنون از آنها وام گرفته اند ، رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد . تنها میان متغیر عضویت و متغیر چگونگی دسترسی به نهاده سم رابطه معنی داری وجود ندارد .

تجزیه و تحلیل رگرسیون با روش Enter نشان داد که موارد اخذ وام بانکی ، تعداد بانک ، دفعات آبیاری ، استفاده بهینه از نهاده بذر و سطح دانش فنی ۴۲٪ متغیر وابسته (عملکرد) را تبیین می کنند ، همچنین موارد سابقه کار کشاورزی ، سن ، عملکرد درهکتار ، استفاده بهینه از نهاده سم و هزینه کل در هکتار ۸۴٪ متغیر وابسته (درآمد خالص در هکتار) را تبیین می کنند .

فهرست مطالب

۱ مقدمه
	فصل اول : طرح تحقیق
۶ ۱-۱- تعریف مسئله
۷ ۲-۱- اهداف تحقیق
۸ ۳-۱- فرضیات تحقیق
۹ ۴-۱- ضرورت و اهمیت انجام تحقیق
۱۰ ۵-۱- محدودیتهای مکانی
۱۰ ۶-۱- واژگان کلیدی
۱۲ ۷-۱- محدوده تحقیق
۱۲ ۱-۷-۱- جغرافیای طبیعی و انسانی شهرستان سبزوار
۱۳ ۸-۱- نگرشی مختصر بر سیمای کشاورزی شهرستان سبزوار
۱۳ ۱-۸-۱- وضعیت کشاورزی شهرستان سبزوار
۱۳ ۲-۸-۱- وضعیت نیروی انسانی شاغل در بخش کشاورزی
۱۴ ۳-۸-۱- وضعیت ماشین های کشاورزی شهرستان سبزوار
۱۵ ۹-۱- شرکتهای تعاونی تولید در سبزوار
۱۶ ۱-۹-۱- شرکت کشاورز
۱۶ ۲-۹-۱- شرکت برزگر
۱۶ ۳-۹-۱- شرکت انصار
۱۷ ۴-۹-۱- شرکت توحید
۱۷ ۵-۹-۱- شرکت بذرافشان
۱۷ ۶-۹-۱- شرکت آزادی
۱۷ ۷-۹-۱- شرکت توکل
۱۸ ۸-۹-۱- شرکت اسرار
۱۸ ۹-۹-۱- شرکت استقلال

فهرست مطالب

۱۸ ۱۰-۹-۱- شرکت ایثار
۱۸ ۱۱-۹-۱- شرکت شاهد
۱۸ ۱۲-۹-۱- شرکت خرمن
۱۹ ۱۳-۹-۱- شرکت آزادگان
۱۹ ۱۴-۹-۱- شرکت مچ
۱۹ ۱۵-۹-۱- شرکت متحد
۱۹ ۱۶-۹-۱- شرکت انقلاب

فصل دوم : مرور ادبیات موضوع

۲۱ ۲-۱- مقدمه
۲۱ ۲-۲- سابقه تحقیق
۲۶ ۳-۲- نظام های بهره برداری
۲۸ ۴-۲- تعاونیهای کشاورزی در جهان
۲۹ ۵-۲- تعاونیهای کشاورزی در اروپا
۳۰ ۶-۲- تعاونیهای کشاورزی در قاره آمریکا
۳۰ ۷-۲- تعاونیهای کشاورزی در آفریقا
۳۱ ۸-۲- تعاونیهای کشاورزی در آسیا
۳۲ ۹-۲- سابقه تعاونیهای کشاورزی در ایران
۳۳ ۱۰-۲- شرکتهای تعاونی تولید روستایی در ایران
۳۷ ۱۱-۲- مبانی و اصول مهم قانونی شرکتهای تعاونی تولید روستایی
۳۹ ۱۲-۲- ارکان شرکت تعاونی تولید روستایی
۴۵ ۱۳-۲- گندم
۴۵ ۲-۱۳-۱- تاریخچه
۴۵ ۲-۱۳-۲- ارزش و اهمیت گندم

فهرست مطالب

۴۶ وضعیت گندم در جهان ۲-۱۳-۳
۴۶ وضعیت گندم در ایران ۲-۱۳-۴
۴۷ وضعیت گندم در شهرستان سبزوار ۲-۱۳-۵
۴۷ مشخصات بتانیکی گندم ۲-۱۳-۶
۴۸ کاشت ، داشت و برداشت گندم ۲-۱۳-۷
۴۸ مرحله کاشت ۲-۱۳-۷-۱
۵۱ مرحله داشت ۲-۱۳-۷-۲
۵۲ مرحله برداشت ۲-۱۳-۷-۳

فصل سوم : روش تحقیق

۵۵ نوع تحقیق ۳-۱-۱
۵۶ روش تحقیق ۳-۲-۲
۵۸ جمعیت آماری ۳-۳-۳
۵۸ اندازه جامعه آماری ۳-۳-۱
۵۹ شیوه نمونه گیری ۳-۳-۲
۵۹ اندازه نمونه ۳-۳-۳
۵۹ روش و ابزار گردآوری اطلاعات ۳-۴-۴
۶۰ روش کتابخانه ای یا اسنادی ۳-۴-۱
۶۰ روش میدانی ۳-۴-۲
۶۰ روایی و اعتبار پرسشنامه ۳-۵-۵
۶۱ متغیرهای تحقیق ۳-۶-۶
۶۲ اهداف تحقیق ۳-۷-۷
۶۲ هدف کلی ۳-۷-۱
۶۲ اهداف اختصاصی ۳-۷-۲

فهرست مطالب

- ۶۳ ۸-۳ فرضیات تحقیق
- ۶۴ ۹-۳ روش های آماری تجزیه و تحلیل اطلاعات

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل یافته ها

- ۶۸ ۱-۴-۱ توصیف یافته ها
- ۶۸ ۱-۱-۴-۱ ویژگیهای فردی
- ۶۸ ۱-۱-۴-۱-۱ سن
- ۶۸ ۱-۱-۴-۲ تحصیلات
- ۶۸ ۱-۱-۴-۳ سابقه کار کشاورزی
- ۷۰ ۱-۴-۲-۱ ویژگیهای فنی
- ۷۰ ۱-۴-۲-۱-۱ سطح دانش فنی
- ۷۰ ۱-۴-۲-۲ سطح مکانیزاسیون
- ۷۰ ۱-۴-۲-۳ استفاده بهینه از نهاده بذر
- ۷۱ ۱-۴-۲-۴ استفاده بهینه از نهاده کود
- ۷۱ ۱-۴-۲-۵ استفاده بهینه از نهاده سم
- ۷۱ ۱-۴-۲-۶ استفاده بهینه از نهاده آب
- ۷۵ ۱-۴-۳-۱ ویژگیهای اقتصادی
- ۷۵ ۱-۴-۳-۱-۱ مساحت (سطح زیر کشت گندم)
- ۷۵ ۱-۴-۳-۲ هزینه آماده سازی زمین
- ۷۵ ۱-۴-۳-۳ هزینه کاشت
- ۷۵ ۱-۴-۳-۴ هزینه داشت
- ۷۶ ۱-۴-۳-۵ هزینه برداشت
- ۷۶ ۱-۴-۳-۶ هزینه کل
- ۷۶ ۱-۴-۳-۷ عملکرد(تن در هکتار)
-

فهرست مطالب

۷۶ ۸-۳-۱-۴-درآمد خالص
۷۷ ۹-۳-۱-۴-دسترسی به نهاده های کشاورزی
۷۷ ۱-۹-۳-۱-۴-دسترسی به نهاده بذر
۷۷ ۲-۹-۳-۱-۴-دسترسی به نهاده کود
۷۷ ۳-۹-۳-۱-۴-دسترسی به نهاده سم
۷۸ ۱۰-۹-۳-۱-۴-دسترسی به وام و اعتبارات بانکی
۸۲ ۲-۴-تحلیل یافته ها
۸۲ ۱-۲-۴-ویژگیهای فردی
۸۲ ۱-۱-۲-۴-سن
۸۲ ۲-۱-۲-۴-تحصیلات
۸۳ ۳-۱-۲-۴-سابقه کار کشاورزی
۸۳ ۲-۲-۴-ویژگیهای فنی
۸۳ ۱-۲-۲-۴-سطح دانش فنی
۸۳ ۲-۲-۲-۴-سطح مکانیزاسیون
۸۳ ۳-۲-۲-۴-استفاده بهینه از نهاده بذر
۸۴ ۴-۲-۲-۴-استفاده بهینه از نهاده کود
۸۴ ۵-۲-۲-۴-استفاده بهینه از نهاده سم
۸۴ ۶-۲-۲-۴-استفاده بهینه از نهاده آب
۸۴ ۳-۲-۴-ویژگیهای اقتصادی
۸۴ ۱-۳-۲-۴-مساحت(سطح زیرکشت گندم)
۸۵ ۲-۳-۲-۴-هزینه آماده سازی زمین
۸۵ ۳-۳-۲-۴-هزینه کاشت
۸۵ ۴-۳-۲-۴-هزینه داشت
۸۵ ۵-۳-۲-۴-هزینه برداشت

فهرست مطالب

۸۶ ۴-۲-۳-۶- هزینه کل
۸۶ ۴-۲-۳-۷- عملکرد(تن درهکتار)
۸۶ ۴-۲-۳-۸- درآمد خالص
۸۶ ۴-۲-۳-۹- دسترسی به نهاده بذر
۸۷ ۴-۲-۳-۱۰- دسترسی به نهاده کود
۸۷ ۴-۲-۳-۱۱- دسترسی به نهاده سم
۸۷ ۴-۲-۳-۱۲- دسترسی به وام و اعتبارات بانکی
۹۱ ۴-۲-۴- رگرسیون چند متغیره

فصل پنجم : نتیجه گیری و پیشنهادات

۹۸ ۵-۱-۱- اهداف تحقیق
۹۸ ۵-۱-۱- هدف کلی
۹۸ ۵-۱-۲- اهداف اختصاصی
۹۹ ۵-۲- نتیجه گیری
۹۹ ۵-۲-۱- نتایج حاصل از تحلیل توصیفی داده ها
۹۹ ۵-۲-۱-۱- ویژگیهای فردی
۹۹ ۵-۲-۱-۲- ویژگیهای فنی
۱۰۰ ۵-۲-۱-۳- ویژگیهای اقتصادی
۱۰۱ ۵-۲-۲- نتایج حاصل از تحلیل استنباطی داده ها
۱۰۱ ۵-۲-۲-۱- ویژگیهای فردی
۱۰۲ ۵-۲-۲-۲- ویژگیهای فنی
۱۰۲ ۵-۲-۲-۳- ویژگیهای اقتصادی
۱۰۴ ۵-۲-۲-۴- رگرسیون چند متغیره
۱۰۵ ۵-۳- پیشنهادات تحقیق
